

Recenzja

rozprawy na stopień doktora nauk mgr inż. Dariusza Dębińskiego pt:

“Unaczynienie tętnicze narządów płciowych żeńskich wewnętrznych

daniela(*Dama dama*) i jelenia szlachetnego (*Cervus elaphus*)”

Dziedzina: Nauki Rolnicze

Dyscyplina: Zootechnika i rybactwo

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu,

Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach,

Katedra Fizjologii, Biochemii i Biostruktury Zwierząt,

Pracownia Anatomii Zwierząt.

Promotor: dr hab. Hieronim Frąckowiak

Przedstawiona do recenzji rozprawa ma układ typowy dla rozpraw na stopień doktora nauk. Obejmuje 98 stronic, podzielonych na 10 rozdziałów, poprzedzonych streszczeniami w języku polskim i angielskim. Zawiera w rozdziale 10. wysokiej jakości 17 kolorowych rycin. Spis piśmiennictwa w rozdziale 9. obejmuje 87 pozycji, właściwie dobranych i powoływanych w tekście rozprawy. Pozytywną cechą tego rozdziału jest jego alfabetyczny układ ułatwiający

czytelnikowi korzystanie z bibliografii. Drobną usterką jest literówka w tytule rozprawy : *cevrvus* zamiast *cervus*. Badania przeprowadzono w ośrodku od wielu lat specjalizującym się w badaniach angiologicznych, a sam Promotor jest wybitnym autorytetem w zakresie angiologii zwierząt.

Temat rozprawy dotyczy ważnego poznawczo zagadnienia różnic morfologicznych w obrębie dwóch gatunków, które poprzez wyodrębnienie populacji hodowlanych zostały podzielone na odmiany: dzikie i hodowlane

Znajomość unaczynienia narządów płciowych wewnętrznych zarówno danieli jak i jeleni szlachetnych ma istotne znaczenie praktyczne dla sterowanego rozrodu zwierząt hodowlanych. W związku z rosnącym powoli zainteresowaniem spożycia dziczyzny w Polsce i jednocześnie możliwościami eksportowymi można przypuszczać, że w interesie ekonomicznym jest zwiększenie populacji hodowlanych. Ilustracją tego jest podwojenie w ciągu ostatnich dwóch dekad populacji danieli z 8 do 15 tys. sztuk a jeleni z ok. 2 do 5 tys. sztuk.

W rozprawie postawiono hipotezę badawczą, iż wzorzec unaczynienia narządów płciowych wewnętrznych łań daniela i jelenia jest podobny i nie zależy od warunków utrzymania zwierzęcia. Co za tym idzie celem rozprawy było opisanie wzorców unaczynienia tętniczego u wyżej wymienionych populacji.

Ogółem zbadano 158 preparatów - 78 danieli i 80 jeleni szlachetnych. Jest to bardzo duży materiał. 120 preparatów powstało przez nastryknięcie naczyń tętnicznych czerwonym lateksem, a następnie preparowano je klasycznymi metodami. W 38 przypadkach naczynia nastryknięto żywicą Duracryl i sporządzono preparaty korozyjne. Dodatkowo w 20 preparatach (po 5 z każdej grupy badanej) nastryknięto układ żylny lateksem niebieskim.

Do najistotniejszych poznawczych osiągnięć rozprawy należy zaliczyć stworzenie dokładnego opisu unaczynienia tętniczego narządów płciowych wewnętrznych danieli i jeleni szlachetnych i opracowanie typologii podziału tętnic.

Sumarycznie nie wykazano istotnych różnic między danielami i jeleniami oraz w populacjach hodowlanych i dzikich co potwierdza postawioną uprzednio hipotezę badawczą.

Informacje te wypełniają lukę poznawczą w obrębie anatomii zwierząt co wykazano w pogłębionej dyskusji w której zanalizowano dane na temat szeregu gatunków zwierząt.

Osobnym zagadnieniem jest potwierdzenie przebiegu „ściana w ścianę” tętnicy i żyły jajnikowej na długim przebiegu co koresponduje z koncepcją przeciwpłądowego przekazywana Prostaglandyny PGF₂ alfa z krwi żylniej do krwi tętniczej. Ma to znaczenie dla mechanizmu luteolizy w jajniku.

Jest sprawa interesującą na ile zjawisko to polega na samym przenikaniu PGF przez ściany naczyń. a na ile biorą tym udział *vasa vasorum* co pozostaje pytaniem otwartym.

Pewien niedosyt w części dokumentacyjnej pozostawia skromna liczba zdjęć preparatów dokumentujących relacje tętniczo żyłne w badanym materiale, ale może to być łatwo uzupełnione w trakcie obrony.

Przytoczone zastrzeżenia nie mają istotnego wpływu na całość wysokiej oceny przedstawionej pracy , która jest samodzielny opracowaniem oryginalnego i istotnego zagadnienia naukowego i spełnia wszelkie warunki rozprawy na stopień doktora nauk w tym przewidziane aktualnie obowiązującym prawem (Ustawa z

dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2003 r nr.65 poz. 596 z późn.zm).

Stawiam przeto Wysokiej Radzie Dyscypliny Naukowej Zootechnika i Rybactwo, Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wniosek o dopuszczenie mgr inż. Dariusza Dębińskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Zakładu Anatomii Prawidłowej
i Klinicznej CB WUM
prof. dr hab. med. Bogdan Cizek